

Helaas nog even zonder bijbehorende plaatjes. Die komen zo snel mogelijk.

H e t M o s t e r d z a a d

O s h o

Over de mysticus Jezus volgens het Thomas Evangelie

De twintigste uitspraak

Het denken is dronken

Zijn discipelen zeiden tot hem:

*“Wanneer zullen de doden rusten,
en wanneer zal de nieuwe wereld komen?”*

Hij zei tot hen:

*“Wat jullie verwacht, is er al,
maar jullie weten het niet.”*

Zijn discipelen zeiden tot hem:

*“Er hebben vierentwintig profeten gesproken in Israël
en allen hebben ze van u gesproken.”*

Hij zei tot hen:

*“Jullie hebben de levende afgewezen
die voor je staat,
en je hebt over de doden gesproken.”*

Jezus zei:

*“Ik heb vuur op de aarde geworpen,
en zie,
Ik bewaak de wereld totdat ze in brand staat.”*

Het gebeurt steeds weer opnieuw: Jezus komt, maar je herkent hem niet: Boeddha komt, maar je herkent hem niet. Hoe komt dat? En dan denk je eeuwenlang over Jezus en Boeddha. Dan worden er religies geschapen, er worden grote organisaties geschapen voor hem die je niet begrepen hebt toen hij er was. Waarom loop je een levende Christus mis? Dat moet je zien te begrijpen, omdat het door iets moet zijn dat diep in de geest is geworteld, dat in de aard van de geest zelf zit. Het is geen persoonlijke vergissing, het is geen fout die deze of gene maakt. Duizenden jaren werd hij door het menselijk *denken* gemaakt. We moeten doordringen in dit denken en het begrijpen. Ten eerste: het denken kent geen heden, alleen maar een verleden en een toekomst. Het heden is zo klein dat het denken er geen vat op kan krijgen. Op

het moment dat het denken er vat op krijgt is het al verleden geworden. Het heden is zo klein als een atoom, zo subtiel, dat het tegen de tijd dat je je er bewust van wordt voorbij is. Je kunt het heden alleen zien als je een zeer intens bewustzijn hebt. Je moet volkomen wakker zijn; als je niet helemaal wakker bent, kun je het heden niet zien. Je bent al dronken van het verleden of van de toekomst.

Het denken is dronken. Het kan het heden niet zien, dat voor zijn neus ligt. Het denken zit vol dromen en verlangens. Je hebt geen tegenwoordigheid van geest. Daarom loop je Jezus mis, en Boeddha, daarom loop je Krishna mis, en dan klaag je eeuwenlang steen en been, dan voel je je eeuwenlang schuldig. Eeuwenlang denk je, bid je, fantaseer je, en als Jezus er is loop je hem mis. Je kunt Jezus alleen ontmoeten als je tegenwoordigheid van geest verwerft, een tegenwoordigheid die geen verleden kent, die geen toekomst kent; alleen zó'n tegenwoordigheid kan in het heden kijken. En dan is het heden eeuwig. maar die eeuwigheid bestaat in de diepte, ze is geen lineaire beweging, ze is niet horizontaal – ze is verticaal. En het tweede punt dat je moet onthouden is: je kunt het verleden begrijpen omdat je voor iets dat je wilt begrijpen *tijd* nodig hebt om na te denken, te theoretiseren, te filosoferen. Maar als Jezus aanwezig is, kun je niet denken – je hebt geen tijd om te denken. Het denken heeft tijd nodig voor zijn gedachten. Het tast in het duister. Op de een of andere manier schept het een soort inzicht dat helemaal geen inzicht is. Als je inzicht hebt kun je rechtstreeks naar een feit kijken en dan wordt de waarheid over dat feit je onthuld. Als je geen inzicht hebt moet je nadenken.

Bedenk wel dat een mens met inzicht nooit denkt, hij kijkt alleen maar naar het feit. Een man zonder inzicht denkt. Hij is net een blinde die zijn huis uit wil: voor hij zijn huis uitgaat moet hij denken: 'Waar is de deur, waar is de trap, waar is het hek?' Maar iemand die kan zien gaat gewoon naar buiten als hij dat wil.

Als je blind bent is het heel erg nodig te denken. Iemand die kan zien denkt nooit. Jezus is geen denker, Aristoteles is een denker, Boeddha is geen denker, Hegel is een denker. Een verlicht mens denkt nooit, hij kijkt alleen maar, hij heeft ogen om te zien. En die blik toont hem de weg, de deur, het hek.

Er bestaat een beroemd schilderij van William Hunt. Toen het voor het eerst in Londen werd geëxposeerd, stelden de critici een vraag. Het schilderij stelt Jezus voor. Jezus staat bij een deur. De deur is dicht en het lijkt alsof hij al eeuwenlang gesloten is, er groeit onkruid tot vlak voor de deur. Het schilderij heet: 'Zie, ik sta bij de deur!' Er zit een klopper op de deur en Jezus houdt die klopper vast.

Het is een prachtig schilderij. Maar critici zijn altijd op zoek naar een of andere fout; ze probeerden uit alle macht iets te vinden dat ontbreekt. Ze vonden inderdaad een fout: er zit een klopper op de deur, maar geen knop. En daarom zeiden ze tegen Hunt: "De deur is goed, Jezus is goed, maar je hebt één ding verkeerd gedaan: er zit geen knop op de deur."

Hunt lachte en zei: "Deze deur gaat van binnenuit open" – Jezus staat bij de deur van de mens, bij zijn hart. Dat kan niet van buitenaf worden geopend, er is alleen een klopper. Hij gaat van binnenuit open, de deur van het hart.

Jezus komt bij je en klopt aan....maar jij begint te denken. 'Wie weet wat voor iemand er buiten staat?' Als je je hart eenmaal geopend hebt, word je kwetsbaar; dan ben je niet zo zeker en veilig als eerst. En die man ziet er uit als een volslagen vreemde. Je kunt hem niet vertrouwen. Daarom mis je Jezus als hij bij je aan de deur komt.

In de eerste plaats ben je blind, je kunt niet zien, je kunt alleen maar denken. In de tweede plaats ben je bang voor het onbekende. Maar over het verleden heb je een gerust gevoel, want veel mensen hebben erover nagedacht, ze hebben theorieën opgesteld. Nu hoef je maar in een boek te kijken – en boeken zijn dood. En daarom lezen miljoenen christenen iedere dag in de Bijbel, daarom lezen hindoes iedere dag de Gita en boeddhisten iedere dag de Dhammapada. Er bestaat geen gevaar, want een boek is geen vuur.

Maar Jezus is een *vuur*. Als je je hart eenmaal opent, zul je volledig verbranden. Als die vreemdeling je hart eenmaal binnenkomt, is het onbekende doorgedrongen in het bekende. Deze man zal je dood betekenen. En je bent bang omdat je niet weet dat achter iedere dood een nieuwe geboorte staat. Hoe volkomener de dood, hoe volkomener de geboorte. En deze man zal je een totale dood geven.

Je bent bang. Maar wie is er bang? Dat is nu juist degene binnen in je die jij *niet* bent. Het is het *ego* dat je in je verleden hebt opgebouwd, je identiteit. Dat ego zal door deze man volkomen verbrijzeld worden. Dat ego zegt tegen je: 'Wees op je hoede! Open de deur niet zo snel. Niemand weet wie die man is. Zorg dat je daar eerst zekerheid over krijgt.' Maar Jezus kan niet voor altijd en eeuwig bij je deur staan wachten. Het is zo'n zeldzaam verschijnsel: het doordringen van het onbekende in het bekende, het doordringen van de

eeuwigheid in de tijd. De ontmoeting van een Jezus met jou is zo'n zeldzaam verschijnsel dat het er slechts op bepaalde momenten is en dan is het verdwenen. Je loopt het mis – je hebt geen tegenwoordigheid van geest.

Jezus betekent een *onbehagen*. Het komt niet in je kraam te pas hem te ontmoeten, want hij doet je hele aanpassing teniet. Hij geeft je het gevoel dat je je hele leven verknoeid hebt, dat je niets hebt bereikt, dat je miljoenen levens lang pas op de plaats hebt gemaakt. Natuurlijk voel je je bij hem niet op je gemak, diep van binnen begin je te beven als een rietje. Het enige is hem te ontlopen en daarin ben je heel handig. Je ontloopt hem op zo'n manier dat je je er zelf niet eens bewust van kunt zijn dat je hem ontloopt. Probeer nu deze woorden te begrijpen:

*'Zijn discipelen zeiden tot hem:
"Wanneer zullen de doden rusten
en wanneer komt de nieuwe wereld?"'*

De joden wachten al eeuwenlang op de dag waarop de doden zullen worden opgewekt, op de dag waarop een nieuwe wereldorde van vrede en welbehagen, een goddelijke orde geboren zal worden. Deze wereld is afschuwelijk, een nachtmerrie. En de enige manier om haar te kunnen verdragen is de *hoop* dat op een dag deze afschuwelijke wereld zal verdwijnen en een nieuwe wereld van schoonheid, waarheid en goedheid geboren zal worden. Dat is een truc van het denken: het werkt bedwelmend, het geeft je hoop en hoop is de sterkste alcoholische drank die er bestaat – niets valt ermee te vergelijken. Hoop geeft je de mogelijkheid te wachten: 'Deze wereld is niet definitief, dit leven is niet het werkelijke leven. Het werkelijke leven moet nog komen.' Dat zal een niet-religieus mens denken.

Iemand die *religieus* is, aanvaardt alles zoals het is, hij wacht niet op iets anders dat zal gebeuren. Hij aanvaardt de wereld zoals ze is, het leven zoals het is. Hij zegt: 'Wat het ook is, het is prachtig. Ik aanvaard het.' En alleen al door deze aanvaarding wordt hij geboren, hij wordt een nieuw mens, en voor hem is er een nieuwe wereld. Een religieus mens is iemand die dit moment aanvaardt – wat er ook gebeurt – en door die aanvaarding wordt hij opnieuw geboren, de dode is opgewekt. Dat is de *wedergeboorte*. En als je blik verandert, verandert de hele wereld, want het gaat niet om de wereld, het gaat om de manier waarop je ernaar kijkt. De wereld is neutraal. Voor een Boeddha lijkt ze moksha, de opperste schoonheid en extase. Voor jou lijkt ze een hel, de diepste, de zevende – niets kan erger zijn dan dit. Het hangt ervan af hoe je ernaar kijkt.

Als *jij* herboren wordt, wordt alles tegelijk met jou herboren: de bomen zijn hetzelfde en toch zijn ze anders, de heuvels zijn hetzelfde en toch zijn ze anders – want *jij* bent veranderd. Jij bent het middelpunt van de wereld en als het centrum verandert, moet de omtrek wel mee veranderen, want de wereld is slechts een schaduw om je heen. Als jij verandert, verandert de schaduw. En wie afwacht en denkt dat op een dag de schaduw zal veranderen, is een dwaas.

De joden wachtten, zoals iedereen, op de dag dat de wereld herboren zou worden en de doden zouden worden opgewekt; er zou vrede heersen, eeuwige vrede, en leven. Daarom vroegen ze Jezus: *"Wanneer zullen de doden rusten en wanneer komt de nieuwe wereld?"*

Ze vroegen naar de toekomst en op die manier loop je Jezus mis. Vraag iemand als Jezus niet naar de toekomst, want voor een Jezus bestaat de toekomst niet. De hele eeuwigheid bestaat voor hem in *het heden*. En voor een Jezus bestaat er geen hoop, want hoop is een droom. Voor Jezus bestaat alleen de waarheid, geen hoop. Hoop is een roes; ze maakt je blik zo dronken dat je door die dronkenschap naar de wereld kijkt, alles is anders. Voor Jezus bestaat alleen de waarheid, het zuivere naakte bestaan. Hij koestert geen hoop. Niet dat hij wanhoopt – bedenk wel dat wanhoop deel uitmaakt van hoop.

Als je hoopt voor de toekomst, volgt de wanhoop in het verleden. Wanhoop is de schaduw van de hoop; als je hoopt raak je gefrustreerd. Jezus wanhoopt niet, hij is niet gefrustreerd. Hij hoopt nooit, daarom is alles een vervulling. Hij verwacht niets, daarom is alles zoals het moet zijn. Hij droomt nooit, daarom is er geen mislukking. Niets kan je mislukken als je niet op succes uit bent en niets kan je frustreren als je blik niet op de toekomst is gericht. Nee, als je niet droomt bestaat er geen ellende.

Jezus leeft hier en nu, dat is voor hem het enige bestaan. Daarom zeg ik dat het heel moeilijk voor Jezus is jou te ontmoeten, want jij leeft altijd in de toekomst en hij is altijd hier en nu. Hoe kan hij je ontmoeten? Het is een onmetelijke afstand!

Er zijn twee manieren. De ene is dat Jezus net als jij gaat *dromen* – en dat is onmogelijk omdat je niet bewust kunt dromen, want als je *bewust* bent kan de droom niet komen. Daarom kan Jezus niet op jouw niveau komen, dat is onmogelijk. Hij zou het wel willen, en Boeddha zou ook wel naar jou toe willen komen om je te ontmoeten, maar dat is wezenlijk onmogelijk omdat hij niet in slaap kan vallen, hij kan niet onbewust worden, hij kan niet in een droom verzinken, hij kan niet hopen. Waar moet je hem dan ontmoeten? Als hij zich in een droom, in de toekomst begeeft, kan er een ontmoeting plaatsvinden. Maar dat is niet mogelijk, dat is onmogelijk. De *enige mogelijkheid* is dat hij je *wakker schudt*.

En daarom zegt Jezus steeds tegen zijn discipelen: “Word wakker, wees alert! Observeer, kijk, zie.” Hij zegt voortdurend: “Wees opmerkzaam, heb tegenwoordigheid van geest hier en nu!” Maar zelfs de discipelen stellen hem vragen over de toekomst. Ze kijken niet naar Jezus, ze denken aan de toekomst omdat ze in het verleden geleden hebben. Dat is de balans: ze hebben in het verleden geleden, in de toekomst zullen ze gelukkig worden. Dat is de balans in hun leven, anders worden ze gek.

In vroeger tijden had iedere keizer een wijze man aan zijn hof en ook een nar. Dat lijkt absurd – een wijs man heb je nodig, maar waarom een nar, een dwaas? Vanwege het *evenwicht*, anders zou het hof uit zijn evenwicht raken. En zo is het.

Je leven is één constante poging om in evenwicht te blijven. Als je te veel de ene kant opgaat, verlies je je evenwicht en word je ziek, je krijgt kwalen. Ziekte betekent dat het evenwicht verloren is gegaan. Als je een naar verleden hebt – een lange lijdensweg, eentonig, een en al verveling – hoe moet je dat dan compenseren? En dat moet je, anders word je gek. Je compenseert het met een prachtige toekomst, je scheidt een romantisch beeld van de toekomst; dat brengt de zaak in evenwicht.

Maar Jezus heeft geen evenwicht nodig, want hij is zelf de balans. Jezus heeft geen wijze nodig en geen nar. Je verleden is als een wijze, omdat je ervaring hebt opgedaan, je bent door ervaring wijs geworden. Je toekomst is als een nar, hij droomt. Wat gebeurt er als je geen toekomst hebt? Plotseling sla je door. Als je geen toekomst hebt, word je gek.

Een Jezus ontdoet zich eenvoudig van het verleden, hij denkt niet meer aan de toekomst, hij houdt ermee op zich het verleden te herinneren. Dan is hij plotseling zelf de balans. Je kunt iemand als Jezus niet uit zijn evenwicht brengen, heus niet. Je kunt iedereen die alleen maar aangepast is uit zijn evenwicht brengen, maar Jezus is niet alleen maar aangepast. Iemand die aangepast is kan door het eerste het beste voorval uit zijn evenwicht gebracht worden, maar Jezus niet, hij kan niet gek worden, want hij is fundamenteel veranderd. Hij leeft niet in het verleden, hij leeft niet in de toekomst.

De discipelen vroegen Jezus naar de toekomst. Hoe moeten ze hem ontmoeten? En dit zijn de discipelen – hoe moet het de grote massa dan vergaan?

‘Hij zei tot hen:

*“Wat jullie verwachten is er al,
maar jullie weten het niet.”*

‘Wat jullie verwachten is er al’.....De doden zijn al opgestaan, ze hebben de rust bereikt. De nieuwe wereld is er, is al hier, maar jullie weten het niet. Jezus spreekt over zichzelf: “Ik ben de nieuwe wereld, ik ben de doden die zijn opgestaan, ik ben het leven, het centrum van het leven zelf – en ik ben hier, ik sta hier voor jullie en jullie weten het niet. Jullie stellen vragen over de toekomst en de toekomst is hier.”

‘Hij zei tot hen: “Wat jullie verwachten is er al, maar jullie weten het niet.”

In de eeuwigheid bestaat geen toekomst. De toekomst maakt deel uit van het heden, maar door onze bekrompenheid van geest kunnen we het geheel niet zien.

Stel je eens een man voor die opgesloten zit in een kamer en alleen maar door het sleutelgat kan kijken. Hij ziet niet de hele buitenwereld, hij ziet maar een deel. En stel je nu voor dat hij zijn oog langs het sleutelgat beweegt: eerst komt de ene boom binnen zijn blikveld; hij beweegt zijn oog en hij ziet een andere boom.

De eerste boom bestaat niet meer; de eerste is verleden tijd geworden en hij denkt dat hij verdwenen is. De tweede boom is in het heden gekomen en de derde, die nog niet verschenen is, is in de toekomst. Hij blijft zijn oog bewegen: dan verdwijnt de tweede in het verleden en verschijnt de derde, en die man denkt: 'Wat ik niet meer zie, is er niet meer, en wat ik nog niet zie bestaat nog niet. Alleen wat ik zie bestaat.' Daar zijn we mee bezig. En die man bedenkt niet dat hij zijn oog langs het sleutelgat beweegt, hij denkt dat de bomen ontstaan en uit het bestaan verdwijnen. Dat zeggen wij ook: we zeggen dat de tijd verstrijkt. Maar denk eraan, de tijd beweegt niet, alleen je denken beweegt. Waar kan de tijd heen? Heb je daar ooit over nagedacht? Waar kan de tijd heen? Want ook beweging vraagt tijd; als je tijd beweegt, is er weer tijd nodig, want beweging vraagt tijd. Je gaat van jouw huis naar dit huis, daar doe je een half uur over. Als je tijd beweegt, zoals wij denken dat tijd beweegt – als een rivier die vanuit de toekomst naar het verleden stroomt – dan is er een andere tijd nodig waarin de tijd zich voortbeweegt. Dan verval je in een eindeloze reeks: dan zou die andere tijd bewegen in weer een andere tijd. Nee, zo kan het niet zijn. De tijd beweegt niet. Integendeel, je denken beweegt, maar dat zie je niet. Het is net als wanneer je in een rijdende trein zit. Als de trein hard rijdt, zie je de bomen bewegen, snel bewegen; jij beweegt je in de tegenovergestelde richting. Als je niet de kans krijgt goed te kijken en niet goed kunt waarnemen, kun je het gevoel krijgen – en soms krijg je dat ook – dat een andere trein die op het perron staat plotseling begint te rijden, terwijl het jouw trein is die begint te rijden. Miljoenen jaren leven er al mensen op aarde. De aarde beweegt, maar niemand beseft dat; iedereen dacht dat de zon bewoog. Zelfs nu nog – de wetenschap zegt wel dat de aarde beweegt, maar het taalgebruik is niet veranderd: we praten over zonsopkomst en zonsondergang, niet over 'aardopkomst', 'aardondergang'; nee, die woorden bestaan niet; nog steeds draait de zon om de aarde. Hetzelfde misverstand bestaat er over de tijd. De tijd beweegt niet, hij is eeuwig. Alleen je denken beweegt, en terwijl dat beweegt zit je voor een nauwe spleet; wat ervoor verschijnt is het heden, wat verdwijnt is het verleden en wat nog niet te zien is, is de toekomst. Maar waar kan het heden heen? Als je erover nadenkt is de hele zaak absurd. Hoe kan het heden plotseling in het niet verdwijnen? Hoe kan bestaan niet-bestaan worden? Je kunt het verleden nergens terugvinden, het is niet-bestaan geworden. En hoe kan de toekomst, die niet-bestaand is, ontstaan? Het is volkomen absurd. Bestaan blijft bestaan, niet-bestaan blijft niet-bestaan – alleen je denken beweegt. En jij kunt het geheel niet zien, daardoor ontstaat er een verdeling.

Jezus leeft in het *geheel*. Daarom zegt hij:

"Wat jullie verwachten is er al, maar jullie weten het niet."

En het is er niet alleen nu, het is er altijd al geweest. Daarom zegt Jezus in een andere uitspraak:

"Voordat Abraham er was, ben ik. Ik ben er altijd geweest." Je denken zegt dat Jezus in de toekomst zal komen. Datzelfde denken heeft Jezus verloochend, want datzelfde denken kan geen contact hebben met het heden. En daarom zeggen de joden: *"Dit is niet de persoon op wie wij wachten."*

En nooit zal iemand de juiste persoon zijn. Wie er ook komt, het is altijd de verkeerde, want het gaat niet om de persoon, of het de goede of de verkeerde is, het gaat om het denken dat in de toekomst leeft, dat investeert in de toekomst. En als Jezus gekomen is, is er geen toekomst meer – dan vallen al je dromen weg. Jezus wordt de verwoester van je dromen en daar heb je zoveel in geïnvesteerd dat het je moeilijk valt, heel moeilijk.

Je dromen zijn van grote waarde geworden. Ze compenseren het verleden, ze motiveren je in actie te komen, ze helpen je te blijven rennen. In feite helpen ze jou en je ego te bestaan. Een Jezus zal altijd zeggen: *"Ik ben hier!"* En jij zult zeggen: *"Nee, dat is de verkeerde."* De juiste komt nooit, niet omdat hij nooit komt, maar omdat jij hem niet toestaat de juiste te zijn. Als je eenmaal toegeeft dat Jezus Christus is, dan moet je ogenblikkelijk veranderen. Je kunt niet het oude patroon blijven volgen, je oude levensstijl moet je wegdoen. Je moet *sterven* en opnieuw *geboren worden*.

'Zijn discipelen zeiden tot hem:

"Er hebben vierentwintig profeten gesproken in Israël en allen hebben ze van u gesproken."

Dat aantal, vierentwintig, is van grote betekenis, want volgens de hindoes zijn er vierentwintig avatars, volgens de jaina's zijn er vierentwintig tirthankara's – 'scheppers van een doorwaadbare plaats', volgens de boeddhisten zijn er vierentwintig boeddha's en volgens de joden zijn er vierentwintig profeten. Waarom vierentwintig? Waarom niet meer of minder? Alles in deze wereld bestaat in een bepaalde hoeveelheid, zelfs wijsheid. En die hoeveelheid is zodanig dat wanneer één man verlicht wordt, het voor een ander moeilijk is meteen ook verlicht te worden. Al het licht wordt door die ene man geabsorbeerd. Je kunt in zijn schaduw leven, hij zal je op alle mogelijke manieren proberen te helpen, maar het wordt moeilijk.

Vandaar dat verschijnsel. Boeddha sterft en er worden veel discipelen verlicht als hij sterft. Mahavir sterft en als hij er niet meer is, worden vele discipelen verlicht. Hetzelfde doet zich voor onder een grote, dikke boom waaronder kleine plantjes niet kunnen overleven. Er bestaat een bepaalde hoeveelheid en als er iemand als Christus leeft, absorbeert hij alles wat beschikbaar is. Er is veel rekenwerk in gaan zitten en alle wiskundigen die het verschijnsel hebben berekend, zijn op vierentwintig uitgekomen.

De discipelen zeiden tegen Jezus:

'Er hebben vierentwintig profeten gesproken in Israël en allen hebben ze van u gesproken.'

En ze zeiden allemaal: 'Wij zijn slechts de bringers van het nieuws. De ware zal komen, de uiteindelijke zal komen.' Dat is het verschil tussen een profeet en een christus. Een christus is het hoogtepunt, hij is de Mount Everest. Een profeet geeft aanwijzingen, hij geeft je het nieuws dat de ene komt.

'Zijn discipelen zeiden tot hem:

"Er hebben vierentwintig profeten gesproken in Israël en allen hebben ze van u gesproken."

Hij zei tot hen:

"Jullie hebben de levende afgewezen die voor je staat, en je hebt over de doden gesproken."

"Waarom breng je die vierentwintig profeten ter sprake? Je kijkt niet naar *mij*! Die profeten spraken over mij, jullie spreken over hen – en ik ben hier. Zij liepen me mis omdat ze in de toekomst keken, jullie lopen me mis omdat je naar het verleden kijkt, en ik ben hier!"

'Jezus zei:

"Ik heb vuur op de aarde geworpen en zie, ik bewaak de wereld totdat ze in brand staat."

Dit moet je heel diepgaand begrijpen. Het is heel gemakkelijk over de doden te praten, want je bent zelf dood. Het is heel moeilijk om naar Jezus te kijken, want dan moet je levend zijn. Alleen het gelijke kan het gelijke aanvoelen. Hoe kun je licht kennen als je duisternis bent? Je loopt Jezus mis omdat je niet levend bent.

Je blijft maar praten, zelfs als je voor hem staat blijf je maar onzin uitkramen. Het zou veel beter geweest zijn als de discipelen hadden gezwegen, maar ze stelden domme vragen. Die vragen kunnen door een geleerde beantwoord worden, daarvoor hoeft je niet naar een Jezus te gaan.

Jezus wijst de hele zaak eenvoudig van de hand. Hij zegt: "Dwaasheid! Stel geen domme vragen. Jullie hebben de ene levende afgewezen – door het stellen van deze vraag hebben jullie de ene levende afgewezen."

Hoe kun je een vraag stellen als je voor Jezus staat? Kijk liever naar hem, drink hem in, eet hem, laat hem toe in je diepste kern, het allerdiepste deel van je wezen. Je moet met hem versmelten en hem toestaan met jou te versmelten.

En jij stelt vragen over profeten! Ze hebben gesproken en nu wil je dat hun woorden door Jezus worden bevestigd. Je wilt een handtekening van Jezus dat hij ermee instemt. "Ja, ze hadden 't over mij!". Als Jezus zelf niet genoeg is, wat heb je dan aan dat certificaat?

En dit is een truc van je denken. Als Jezus zegt: “Ja, ik ben degene van wie de profeten hebben gezegd dat hij zou komen”, zou je bedenken dat de profeten ook hebben gezegd dat degene die de ware is dat niet zal verklaren, hij zegt niet: “Ik ben diegene”. En als Jezus zegt: “Nee, ik ben diegene niet”, ga je weg en zegt: “Hij zegt zelf dat hij diegene niet is.”

Zie nu eens hoe je denken je parten speelt, hoe graag je hem wilt ontlopen. De mensen vragen: “Hebt u zichzelf verwerkelijkt?” Zeg je ja, dan zeggen ze: “In de Upanishads staat dat iemand die zegt: ‘Ik heb mezelf verwerkelijkt’ zichzelf niet verwerkelijkt heeft.” Maar zeg je nee, dan zeggen ze: “Dan is het goed. Dan moeten we iemand gaan zoeken die zichzelf verwerkelijkt heeft. Waarom zouden we hier bij jou onze tijd verspillen?”

De vraag is een valstrik. Op een subtiele manier zegt Jezus iets anders en vragen de discipelen iets anders. Hij geeft geen rechtstreeks antwoord, want als hij een rechtstreeks antwoord geeft, zul je hem verlaten, wat hij ook zegt.

Je staat ieder moment klaar om hem te verlaten. Het is een wonder dat je nog niet vertrokken bent, waarom je nog draait.

Jezus zei tegen hen: “*Jullie hebben de levende afgewezen. Ik ben hier en jullie praten over de profeten, over de doden. Jullie hebben de levende afgewezen, die voor je staat, en je hebt over de doden gesproken.*”

Dit gebeurt voortdurend. Als je een hindoe bent en ik zeg iets tegen je dat in de Gita staat, dan knik je van ja: ‘Ja, juist.’ Je knikt geen ja tegen mij, je knikt ja tegen je hindoeïsme en je Gita. Je zegt: ‘Ja, hij moet wel gelijk hebben, want het staat in de Gita.’ Als ik iets tégen de Gita zeg, knik je niet van ja, maar je zegt: ‘Hij heeft ongelijk, want het staat niet in de Gita.’ Als je naar de levende kijkt en ik zeg iets dat in tegenspraak is met de Gita, dan heeft de Gita ongelijk, niet ik. En als ik iets zeg dat in de Gita staat, heeft de Gita gelijk omdat ik het zeg.

Als ik iets zeg dat je past, accepteer je me – maar dat is geen acceptatie, je houdt jezelf alleen maar voor de gek. Je accepteert me als ik bevestig wat in jouw hoofd leeft. Jouw denken blijft het middelpunt.

Het is heel moeilijk alert te zijn! Wanneer je gekwetst wordt als hindoe, als jood, als christen, bedenk dan dat jij het niet bent, het is alleen maar je *conditionering*. Maak je los van die conditionering.

Kijk eens hoe discipelen en vijanden op elkaar lijken. Er is geen wezenlijk verschil. De joden zeiden tegen Jezus: “Jij bent het niet die ons altijd is beloofd, want die vierentwintig profeten hebben ons gezegd aan de hand van welke tekens we kunnen oordelen. Jij bent diegene niet, want de doden hebben ons een criterium verschaft waaraan we de levende kunnen herkennen. Maak een dode weer levend, wek hem op uit de dood.” En Jezus kon zichzelf niet eens van het kruis verlossen, dus wat kon hij doen? Hoe kon hij een ander opwekken uit de dood? Hij kon zijn eigen dood niet ontlopen. Aan het kruis werd bewezen dat hij niet de beloofde was.

Wat deden zijn discipelen? Zij geloven dat hij zieken heeft genezen, zij geloven dat hij doden tot leven heeft gewekt, zij geloven dat hij niet aan het kruis gestorven is en dat hij drie dagen na zijn dood door een paar mensen werd gezien.

Maar zowel zijn vijanden als zijn discipelen zijn afhankelijk van de *dood*. Het criterium werd door de doden verschaft, alsof Jezus slechts hoefde te volgen, alsof hij slechts de vierentwintig dode profeten hoefde te volgen die het criterium hadden verstrekt; alsof hij niet spontaan mocht zijn. Als je zegt dat hij nooit een wonder verrichtte, zijn de joden gelukkig. Dan zeggen ze: “Ja, dat is precies wat wij ook zeggen.” En dan zijn de christenen ongelukkig, want als eenmaal bewezen is dat hij nooit een wonder heeft verricht, is hij Christus niet meer.

Is Christus *zelf* niet genoeg? Is hij geen licht zoals hij is? Is hij niet de waarheid zoals hij is? Heeft hij, zoals hij is, geen genade in deze wereld gebracht, een ongekenade genade? Nee, je hebt een criterium, hij moet voldoen aan je criterium. Het lijkt allemaal één pot nat: beiden leven met de doden – de discipelen en de vijanden. Niemand kijkt rechtstreeks, direct, naar het verschijnsel dat Jezus is.

*‘Ik heb vuur op de aarde geworpen en zie,
ik bewaak de wereld totdat ze volledig in brand staat.
Ik heb helemaal geen vrede gebracht.’*

Hij spreekt het met opzet tegen om te zien of de discipelen al dan niet met hem zullen instemmen; hij spreekt het tegen om te zien wat ze zullen zeggen, hoe ze reageren. In feite zijn z'n woorden niet in tegenspraak, want de vrede kan alleen komen na het vuur.

Alleen als de wereld in brand staat en het oude verbrand is en dood, kan er *iets nieuws* ontstaan. Het nieuwe komt altijd pas als het oude dood is.

Zoals je bent kun je *geen vrede* krijgen, voor jou kan er geen vrede zijn. Het gaat niet zozeer om de vrede, het gaat om jou: zoals je bent zal alles je van streek maken; zoals je bent zul je van alle kanten gekweld worden. De kwelling is geen ongeluk dat je overkomt, het is een ontwikkeling. Net als er bladeren aan de bomen komen, komen de zorgen naar je toe – ze maken deel van je uit. Je kunt de bladeren afknippen, maar dat helpt niet, dat is alleen maar snoeien en in de plaats van één blad komen er vier; je krijgt nog meer zorgen. Als je niet volledig verbrandt, zolang je nog bent, blijven de zorgen komen.

Hij zegt: "Ik heb vuur op de aarde geworpen." Ik breng vuur om je te verbranden. Ik ben niet hier om je te troosten, ik ben hier niet om je soelaas te geven. Ik ben hier om je te *vernietigen*, omdat je zaad niet goed is. Het zaad moet worden verbrand en pas als je zaad verbrand is, als je leeg wordt, kan het zaad van het goddelijke in je schoot komen. Dan ontstaat er een nieuw ontluiken, een nieuwe bloei.

'Ik heb vuur op de aarde geworpen en zie, ik bewaak de wereld totdat ze in brand staat.'

En dat is een belofte. Hij zegt: "Ik zal haar bewaken. Ik blijf totdat de hele wereld in brand staat."

Als er een mens verschijnt als Christus of Boeddha, verdwijnt hij nooit meer. Alleen jij verdwijnt, want je bent niet hier, je bent alleen maar een verschijning. Je komt en gaat, je bent een vorm. Je bent als een golf op de zee; je hebt geen substantie, je bent niet uitgekristalliseerd. Maar als er een christus verschijnt..... Wat houdt het in een christus te zijn? het betekent iemand die de substantie heeft bereikt, die geen vorm meer is, maar het vormeloze heeft bereikt dat niet kan verdwijnen, die geen golf meer is, die de oceaan is geworden, die niet kan verdwijnen.

Een boeddha blijft, een christus blijft, hij blijft bestaan. Dat wordt bedoeld met: *'Ik bewaak de wereld totdat ze in brand staat. Ik zal er zijn.'* Maar jij kon hem niet zien toen hij een lichaam had; hoe zou je hem dan kunnen zien nu hij geen lichaam heeft? En kijk eens naar dit vreemde verschijnsel: veel christenen zien hem terwijl ze bidden met hun ogen dicht, ze zien een visioen – en zijn naaste discipelen konden hem niet zien toen hij aanwezig was. Wat gebeurt er?

Die Christus die je in je gebeden ziet is gewoon verbeelding, een hallucinatie, je projectie. Je hebt hem verzonnen, het is je denken. Daarom zien de christenen Christus, een hindoe ziet Krishna, ze hebben hun eigen fantasieën, voorwerpen van verbeelding. Wat gebeurt er? Je denken verbeeldt zich iets. Je kunt spelen met je verbeelding. Dat is zelfhypnose en het is heel prettig. Het is heel prettig, je hebt Christus in jezelf geschapen. Je bent heel gelukkig, maar dat geluk is hetzelfde als dat van een leuke droom. 's Morgens ben je gelukkig omdat je heel leuk gedroomd hebt. Maar al was het dan leuk, het is een droom, het heeft geen waarde.

Waarom loop je Jezus mis? Als hij tegenwoordig is, zegt hij zelf: Je kijkt niet naar de levende." En als hij dan dood is, sluiten miljoenen mensen hun ogen en zien hem en verheugen zich in hem, dezelfde mensen die hem hebben gekruisigd toen hij hier was in zijn lichaam. Diezelfde mensen gaan door met over hem te fantaseren en over hem te denken – want die fantasie is geen vuur, ze is een troost. Ze troost je: 'Ik heb Christus gezien.'

Er komen mensen bij me die zeggen: "Ik heb Christus gezien", en ze verwachten van mij dat ik zeg: "Ja, je hebt hem gezien." Dan gaan ze heel gelukkig weg – als kinderen die met speelgoed spelen. Als ik zeg: "Dat is dwaasheid, hou op met al die verbeelding!" dan zijn ze doodongelukkig, ze komen nooit meer bij me terug. Waarom zou je naar iemand toegaan die vernietigt, die je mooie dromen vernietigt?

Eens kwam een christen bij een zenmonnik. Hij had de Bijbel bij zich en zei tegen de monnik: "Ik wil je graag een paar zinnen van Jezus voorlezen." En hij was bij een man die zelf een levende meester was.

De meester lachte en zei: "Oké."

Hij las een paar zinsneden uit de Bergrede voor. Al na twee of drie zinnen zei de meester: "Oké, de man die deze woorden heeft gezegd was verlicht." De man was heel gelukkig omdat Christus werd erkend, en wilde meer voorlezen. Hij begon opnieuw. De meester zei: "Ja, inderdaad. Wie dit gezegd heeft was verlicht." De christen bedankte de meester en ging weg, innig gelukkig dat Jezus door een boeddhist was erkend – en hij miste zijn kans, want deze man was zelf een christus. En de meester had twee of drie keer zijn best gedaan, twee of drie keer had hij gezegd: "Oké ". Hij bedoelde: 'Laat dat boek dicht. Genoeg! Als die man werkelijk uit was geweest op de waarheid, had hij bij het horen van deze woorden naar de meester gekeken, want hij had willen weten: 'Wie is het die zegt dat degene die deze woorden heeft gesproken, verlicht is?' Maar hij vertrok met zijn boek. Hij moet zijn geloofsgenoten zijn gaan vertellen: 'Jezus was echt verlicht. Ik ben bij een boeddhist geweest...Het is voor een boeddhist heel moeilijk Jezus te erkennen. Dit was een groot man, hij heeft hem erkend.' Je zoekt erkenning van de doden bij de levende. Onthoud dit, want het kan zijn dat jij hetzelfde doet.

Poona, 9 september 1974